

Møteinnkalling

Utval:	Ungdommens fylkesutval
Møtestad:	Kvalheim fritid
Dato:	25.08.2017
Tid:	17:00

Program

Kl 17:00 Saksbehandling

Dersom nokon av utvalet sine medlemmer ikkje kan møta og må melda forfall, vert dei bedne om å gjere dette snarast ved å fylle ut skjemaet på www.hordaland.no/forfall.

Innkallinga gjeld valde medlemer og vara i Ungdommens fylkesutval.

Det vil ikkje vere tilsette frå administrasjonen til stades under helgemøte. Derfor må føresette til medlemmer/vara under 18 år stadfeste at dette er greitt. Det gjer dei ved å sende ein e-post til andreas.skretting.jansen@hfk.no

Håkon Kongsvik
leiar

Sakliste

Utvals- saknr	Innhold	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 54/17	Godkjenning av innkalling		
PS 55/17	Godkjenning av sakliste		
PS 56/17	Godkjenning av møtebok frå forrige møte		
PS 57/17	Referatsaker (meldingar)		
PS 58/17	Planlegging av Nettverkssamlinga 2017	2017/2777	
PS 59/17	Stortingsvalet 2017 - moglege mediautspel	2017/2777	
PS 60/17	Arbeid med UPP og forarbeid til budsjettprosessen	2017/2777	
PS 61/17	Ymse		

PS 54/17 Godkjenning av innkalling

PS 55/17 Godkjenning av saksliste

PS 56/17 Godkjenning av møtebok frå forrige møte

PS 57/17 Referatsaker (meldingar)

Arkivnr: 2017/2777-17
Saksbehandlar: Andreas Skretting Jansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Ungdommens fylkesutval	58/17	25.08.2017

Planlegging av Nettverkssamlinga 2017

Samandrag

Nettverkssamlinga 2017 kjem stadig nærmare, og Ungdommens fylkesutval må ta viktige avgjersler for at arbeidet med konferansen kan fortsette.

Utvalet må lande på overordna tema for konferansen, slik at innleiarar kan kontaktast. Hotell må fastsettast, og utvalet må jobbe med plan for dagane og med invitasjon til kommunane.

Ungdommens fylkesutval vil få ytterligere orientering munnleg under møtet

Forslag til vedtak

Det vert ikkje fremma forslag til vedtak i saka.

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Andreas Skretting Jansen
førstekonsulent

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Arkivnr: 2017/2777-18
Saksbehandlar: Andreas Skretting Jansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Ungdommens fylkesutval	59/17	25.08.2017

Stortingsvalet 2017 - moglege mediautspel

Samandrag

11. september er det stortingsval, ei politisk og demokratisk hending som gjev Ungdommens fylkesutval gode moglegheiter til å få medieutspel på trykk.

Hordaland fylkeskommune oppmodar Ungdommens fylkesutval til å arbeide aktivt med å prøve å komme på i media, då dette er ein av oppgåvene Ungdommens fylkesting har bedt utvalet arbeide med.

Utvalet vert oppmoda til å bruke helgemøtet til å skrive innlegg og forslag til saker ein kan sende til journalister.

Forslag til vedtak

Det vert ikkje fremma forslag til vedtak i saka

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Andreas Skretting Jansen
førstekonsulent

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Arkivnr: 2017/2777-16
Saksbehandlar: Andreas Skretting Jansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Ungdommens fylkesutval	60/17	25.08.2017

Arbeid med UPP og forarbeid til budsjettprosessen

Samandrag

Snart startar fylkespolitikarane sin prosess for å gjere klart fylkeskommunen sitt budsjett for 2018. Dette er Ungdommens fylkesutval sin fremste moglegheit til å påverke og få gjennomslag for punkta i ungdommens planprogram.

For at utvalets medlemmer skal kunne jobbe aktivt opp mot politikarane på fylkestinget, så er ein avhengige av å prioritere kva punkter utvalet skal arbeide med å få gjennomslag for.

Ungdommens planprogram og interndokumentet for progresjon i UPP-arbeidet er vedlagt som støttedokument.

Forslag til vedtak

Det vert ikkje fremma forslag til vedtak i denne saka.

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Andreas Skretting Jansen
førstekonsulent

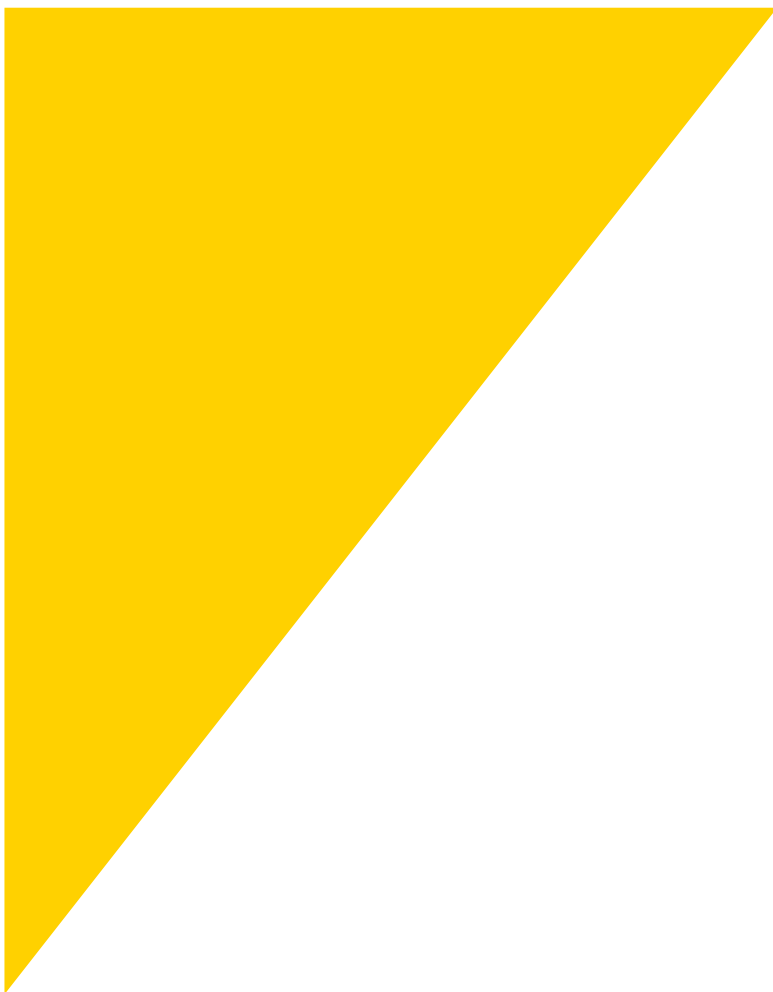
Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Ungdommens planprogram 2017

Vedteke 12. februar 2017

UNGDOMMENS FYLKESTING
HORDALAND FYLKESKOMMUNE

Innhold

Innhold	1
Del 1: Visjon og verdier for Ungdommens fylkesting	2
Visjon.....	2
Verdier	2
Del 2: Mål for perioden	3
Del 3: Tiltak	4
Opplæring og helse	4
Kultur, idrett og regional utvikling.....	5
Miljø og samferdsel	6
Eigen organisasjon.....	7
Del 4: Utdjupingsdokument til Ungdommens planprogram.....	9
Formål.....	9
Visjon og verdier	9
Mål og tiltak.....	9

Del 1: Visjon og verdiar for Ungdommens fylkeasting

Visjon

Ungdom fører Hordaland vidare

Verdiar

Involverande

Vi er bindeleddet mellom ungdom i Hordaland og fylkeskommunen. Vi fokuserer på eit godt samarbeid og aktiv inkludering av ungdom i politikken.

Framtidsretta

Vi ser framover og påverkar politikken i Hordaland til det beste for ungdom i framtida.

Slagkraftig

Vi kjempar hardt for at ungdom skal bli høyrd og få størst mogeleg påverknadskraft i fylkespolitikken.

Del 2: Mål for perioden

Opplæring og helse

UFT meiner..

1. Studieveiledningstenesta og rådgjevingstenesta i fylket bør betrast gjennom mellom anna innføring av samkjørd studieveiledningsteneste, anonym rådgjevarevaluering, og/eller ein rådgjevingsteneste der alle elevar vert kalla inn til rådgiving for vidare studieeval.
2. Det skal ikkje leggjast opp til utgifter for den enkelte elev i opplæringa som går utover det eit grunnstipend dekkjer.
3. Dersom det skal gjerast endringar i utdannings-tilbodet må det gjerast på eit pedagogisk grunnlag, eller det må reflektere søkjartala ved det aktuelle studieprogrammet/studiestaden.
4. Fråfallet i den vidaregåande skulen skal vere mindre enn 15 prosent.
5. Fråværsreglementet skal praktiserast likt for alle elevar ved vidaregåande skular i Hordaland. Lovleg grunn for fråvær skal vere rimeleg i samband med elevane sin kvardag.
6. Tannhelsetenesta skal vere god og rimeleg for ungdom i fylket.
7. Dei vidaregåande skulane i fylket skal leggje til rette for sunne matvanar blant ungdom.
8. God psykisk helse skal fremjast og setjast fokus på blant ungdom.
9. Det bør leggjast betre til rette for alternativ undervisning i dei vidaregåande skulane i fylket.
10. Seksualundervisninga i den vidaregåande skule må betrast.
11. Ein skal arbeide for betre integrering på vidaregåande skular.
12. Det skal opprettast fleire og betre lærlingplassar i Hordaland.

Kultur, idrett og regional utvikling

UFT meiner..

1. Folkehelse er eit viktig aspekt for unge og UFT ynskjer å bidra til at folkehelsearbeidet i fylkeskommunen får innspel frå ungdom sine perspektiv
2. Kulturtilbodet til ungdom skal halde fram og for- betrast.

3. Fylkesbiblioteket og bibliotek ved vidaregåande skular i fylket skal bli meir attraktive for ungdom.
4. Offentlege bygg skal bli lettare tilgjengeleg for utlån, særleg fleire opne idrettsfasilitetar og fleire gratis øvingslokalar for utvikling av musikkmiljøet.
5. Arrangement tilpassa ungdom skal framhevas og for- betrast.

Miljø og samferdsel

UFT meiner..

1. Hordaland fylkeskommune må arbeide for å gjere kollektivtransport meir attraktiv for ungdom.
2. Kollektivtilbodet i Hordaland bør utbetrast. Bussavgangane bør verte betre tilpassa skuletidene.
3. Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å betre trafikksikringa for ungdom.
4. Ungdommens fylkesutval skal vere ein aktiv på- drivar innanfor klima-, energi- og miljøpolitikk i Hordaland fylkeskommune.

Eigen organisasjon

UFT meiner..

1. Ungdommens fylkesutval skal vere organisert etter ein modell som fremjar effektivt arbeid både innanfor UFU og mot HFK.
2. Kvar kommune i Hordaland skal ha eit med- verknadsorgan for ungdom, til dømes ungdoms- råd eller ungdommens kommunestyre, som skal ha medverknad på sakar som vedgår ungdom og deira lokalmiljø.
3. Det skal vere eit nasjonalt medverknadsorgan for ungdom. Medverknadsorgan for ungdom skal lovfestast på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå. Dei tre nivåa skal med ut- gangspunkt i ungdomsrådskanalen henge sam- man og byggje på kvarande. Medverknadsor- gana på fylkeskommunalt og nasjonalt nivå skal velje eit arbeidsutval som skal arbeide gjennom året. Retningslinjer skal utarbeidast i samarbeid med ungdom og gjennom desse organa skal ungdom ha reel innflytelse.
4. Samarbeid og dialog mellom Ungdommens fyl- kesutval og ungdomsråd/ungdommens kommu- nestyre er særst viktig.
5. Ungdommens fylkesting og Ungdommens fyl- kesutval skal vere meir synleg blant ungdom og innanfor Hordaland fylkeskommune.

Kvart år skal Ungdommens fylkesutval rapportere om måla for perioden med informasjon, vurdering og forslag til tiltak for neste år.

Del 3: Tiltak

Denne delen av Ungdommens planprogram er tiltak. Den heng saman med måla for perioden (del 2), slik at alle tiltaka er underlagt eit mål. Tiltaka seier noko om kva Ungdommens fylkesutval konkret kan gjere for å oppnå måla for perioden.

Opplæring og helse

UFT meiner at..

- 1. Studierettleiingstenesta og rådgjevingstenesta i fylket bør betrast gjennom mellom anna innføring av samkjørd studierettleiingsteneste, anonym rådgjevarevaluering, og/eller ein rådgjevingssteneste der alle elevar vert kalla inn til rådgiving for vidare studieeval.**

- a. UFU bør fremja eit forslag til Opplæringsavdelinga om at talet rådgivarar, samt deira stillingsprosent og tilgjengelegheit, skal reflektere talet elevar ved skulen dei er rådgivar på. Uavhengig av elevtalet bør skulane ha ein rådgivar med minimum 70% stilling. UFU skal og fremja eit forslag om dette i budsjettet for 2018.

- 2. Det skal ikkje leggjast opp til utgifter for den enkelte elev i opplæringa som går utover det eit grunnstipend dekkjer.**

- a. UFU går imot kopi- og utskriftsavgift ved vidaregåande skular.
- b. UFU skal arbeide for at alt naudsynt skulemateriell vert dekkja av grunnstipendet.

- 3. Dersom det skal gjerast endringar i utdanningstilbodet må det gjerast på eit pedagogisk grunnlag, eller det må reflektere søkjartala ved det aktuelle studieprogrammet/studiestaden.**

- a. UFU skal arbeide for at dei vidaregåande skulane skal oppretthalde eit godt tilbod for ungdom i vidaregåande opplæring, med særskilt fokus på at distriktsskulane skal bestå.

- 4. Fråfallet i den vidaregåande skulen skal vere mindre enn 15 prosent.**

- a. UFU skal arbeide for at tilbodet om innføringsklassar i den vidaregåande skulen skal dekkje behovet.
- b. UFU skal arbeide for at tilbod som Hyssingen Produksjonsskule skal bli meir synleg.
- c. UFU skal arbeide for at tilbod som Europeisk voluntørtjeneste skal bli meir synleg

- 5. Fråværsreglementet skal praktiserast likt for alle elevar ved vidaregåande skular i Hordaland. Lovleg grunn for fråvær skal vere rimeleg i samband med elevane sin kvardag.**

- a. UFU skal arbeide for å auka fråværs grensa for ugyldig fråvær i vidaregåande skule.
- b. UFU ynskjer å auka grensa på politisk fråvær.

- 6. Tannhelsetenesta skal vere god og rimeleg for ungdom i fylket.**

- a. UFU skal arbeide for at bruk av tannhelsetenestene ikkje skal medføre store ulemper for ungdom i fylket, slik som til dømes lang reisetid og høge prisar.
- b. UFU skal arbeide for at endringar i klinikkstruktur skal skje på et grunnlag som betrar tilbodet for ungdom.
- c. UFU skal arbeide for å utvide gratis tannhelseteneste ut året ein fyller 20 år, og utvide rabattordninga til fylte 25 år.

- 7. Dei vidaregåande skulane i fylket skal leggje til rette for sunne matvanar blant ungdom.**

- a. UFU skal gå i dialog med opplæringsavdelinga og samarbeide for meir berekraftig og sunnare mat i kantinene ved vidaregåande skuler i Hordaland.
- b. UFU skal aktivt arbeide for at sunnare mat er et punkt i folkehelseplanen når den kjem på rullering.
- c. UFU skal arbeide for meir frukt og vegetarmat i den vidaregåande skulen.

8. God psykisk helse skal fremjast og setjast fokus på blant ungdom.

- a. UFU skal aktivt arbeide for at det skal gis fleire midlar til helsesøsterordninga, skulepsykologar, og miljøterapeutar. Det skal vere ein helsearbeidar tilgjengelig på skulen kvar dag.
- b. UFU skal arbeide for at deler av midlane som gis helsesøstrer, skulepsykologar og miljøterapeut skal øyremerkast til førebyggjande tiltak.
- c. UFU skal arbeide for at det skal fastsettas at alle helsesøstrer skal ha minst 2 årlege samtalar/presentasjonar for elevar der det blir gjennomgått tiltak som enkeltungdom kan gjere for å betre eigen helse.
- d. UFU skal arbeide for at det skal opplysast om den psykiske helsa til lhbt-ungdom, og ha eit fokus på å fremje god psykisk helse blant denne gruppa.

9. Det bør leggjast betre til rette for alternativ undervisning i dei vidaregåande skulane i fylket.

- a. UFU skal arbeide for fleksibel studietid på fleire skular enn Amalie Skram vidaregåande skule og Olsvikåsen vidaregåande skule.

10. Seksualundervisninga i den vidaregåande skule må betrast.

- a. UFU skal arbeide for meir seksualundervisning i den vidaregåande skule.
- b. UFU skal arbeide for ein meir omfattande seksualundervisning, der ein har fokus på inkludering, kunnskap, beitre helse og ulike legningar.
- c. UFU skal arbeida for at seksualundervisninga ved alle vidaregåande skular i fylket skal gjennomførast av helsesøster eller anna helsefagleg personell.

11. Ein skal arbeide for betre integrering på vidaregåande skular.

- a. UFU skal arbeide for hyppigare norskkurs for minoritetsspråklege vidaregåande skule elevar, slik at fleire ungdommar med flyktning- og asylbakgrunn har betre moglegheit til å byrje tidleg med utdanninga.
- b. UFU skal arbeida for at det innførast ein obligatorisk dag, på tvers av klasser og linjer, der ein arbeider for å bli betre kjent. Dette for å betre inkludering i skolen.

12. Det skal opprettast fleire og betre lærlingplassar i Hordaland.

- a. UFU skal arbeide for at det opprettast fleire lærlingplasser i Hordaland

Kultur, idrett og regional utvikling

UFT meiner at..

1. Folkehelse er eit viktig aspekt for unge, og UFT ynskjer å bidra til at folkehelsearbeidet i fylket får innspel frå ungdom sine perspektiv.

- a. UFU skal føreslå førebyggjande tiltak mot rusmisbruk blant unge i fylket til folkehelseplanen.
- b. UFU skal føreslå til folkehelseplanen at alle vidaregåande skular skal tilby eit sunt mat- og drikketilbod.
- c. UFU skal føreslå til folkehelseplanen at alle vidaregåande skular i fylket blir pålagt å utarbeide ein plan mot mobbing, i samarbeid med skulen sine elevar og mobbeombodet i Hordaland.
- d. UFU skal aktivt arbeide for å få hjartestartarar ved alle vidaregåande skular i Hordaland gjennom mellom anna dialog med Raude Krossen.
- e. UFU skal arbeide for å få foredrag mot rusmisbruk av tidlegare rusmisbrukarar tilpassa vidaregåande elevar.
- f. UFU skal arbeide for at fylkeskommunen skal lage fleire idrettsarenaer som «Turnkassen» og «Fysak».

2. Kulturtilbodet til ungdom skal halde fram og forbetrast.

- a. UFU skal arbeide for at kulturavdelinga opprette ein kultur-app for ungdom.

- b. UFU skal arbeide for at det blir fleire kulturtilbod i den vidaregåande skulen.
- c. UFU skal samarbeide med fylkeskommunen om å utvide opningstider på museum i Hordaland.

3. Fylkesbiblioteket og bibliotek ved vidaregåande skular i fylket skal bli meir attraktive for ungdom.

- a. UFU bør samarbeide med fylkesbibliotekaren for å fremje meir ungdomsvenlege bibliotek. Døme på eit slik tiltak er U-ROM på Bergen Offentlige bibliotek.
- b. UFU bør arbeide for at biblioteka blir meir tilpassa ungdom, særskilt ungdom som treng ressursar som grupperom til skularbeid.
- c. UFU skal arbeide for å utvide opningstider på fylkesbibliotek tilpassa ungdom.

4. Offentlege bygg skal bli lettare tilgjengeleg for utlån, særleg fleire opne idrettsfasilitetar og fleire gratis øvingslokalar for utvikling av musikkmiljøet.

- a. UFU skal arbeide for at fylkeskommunen skal gjere det lettare for ungdom å vite om og få informasjon om opne idrettsfasilitetar.
- b. UFU skal arbeide for å oppretthalde posten i budsjettet til dette.

5. Arrangement tilpassa ungdom skal framhevas og forbetrast.

- a. UFU skal oppretthalda samarbeidet med UKM.
- b. UFU skal delta på kulturelle arrangement og hendingar

Miljø og samferdsel

UFT meiner at..

1. Hordaland fylkeskommune må arbeide for å gjere kollektivtransport meir attraktiv for ungdom.

- a. UFT meiner at prisen på ungdomskort ikkje bør overskride 45% av pris for periodeskyss for vaksne per månad.
- b. UFU skal arbeide for at det skal vere studentrabatt på all kollektivtransport i fylket, samt at den skal gjelde uavhengig av reisetid og reiselengde.
- c. UFU skal arbeide for likestilling av honnør og studentrabatt på all kollektivtransport i fylket
- d. UFU skal arbeide for at det skal utformast éin ny Skyss-app med alle funksjonane til dei noverande appane samla.
- e. UFU skal arbeida for å senka aldersgrensa på ungdomskortet.

2. Kollektivtilbodet i Hordaland bør utbetrast. Bussavgangane bør verte betre tilpassa skuletidene.

- a. UFU skal be om ein orientering frå Samferdselsavdelinga angående korleis avgangar er tilpassa skuletidene og korleis korrespondansen mellom avgangar leggast opp.
- b. UFU kan samarbeide med ungdomsråd og fylkeskommunen om utbetring av kollektivtransportavgangar i fylket.
- c. UFU skal arbeide for at nattbuss tilbodet i fylket skal både betrast og oppretthaldas, særskilt i distrikta.

3. Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å betre trafikksikringa for ungdom.

- a. UFU skal be om ein orientering frå Samferdselsavdelinga angående trafikksikring for ungdom.
- b. UFU skal halde seg orientert om sakar i Fylkestrafikksikringsutval i Hordaland og fremje sakar ved trong.
- c. UFU skal arbeide for at trafikksikring på E16 skal prioriterast.
- d. UFU skal arbeida med trafikksikring på fylkesveg 541, serleg strekninga før Langevåg fejekai.

4. Ungdommens fylkesutval skal vere ein aktiv pådrivar innanfor klima-, energi- og miljøpolitikk i Hordaland fylkeskommune.

a.	UFU skal kome med uttale til Klimaplanen når den rullerast kvart år.
b.	UFU skal vere ein aktiv deltakar i Klimarådet.
c.	UFU skal arbeide for meir miljøvenlege fylkeskommunale bygg, med særleg fokus på vidaregåande skular
d.	UFU skal arbeide for kjøttfri-måndag ved alle fylkeskommunale bygg i Hordaland
e.	UFU skal arbeide for fleire elbil-ladestasjonar ved fylkeskommunale bygg
f.	UFU skal vere aktiv pådrivar for avfallsortering på fylkeskommunale bygg, særskilt vidaregåande skular.
g.	UFU skal bidra og arbeide for papirreduksjon i fylkeskommunen
h.	UFU skal vere ein aktiv pådrivar for biodiesel på bussar i fylkeskommunen
i.	UFU skal samarbeide med miljøorganisasjonar som Natur og Ungdom, Changemaker og Framtiden i våre hender.
j.	UFU skal arbeide for ein betre miljøsertifiseringsordning på vidaregåande skule enn miljøfyrtårn.
k.	UFU går imot store naturinngrep som følgjer av næringsverksemd i Hordaland.
l.	UFU skal arbeide for tog mellom Bergen og Stavanger.
m.	UFU skal vera ein aktiv pådrivar for utbygging av hydrogenstasjonar i fylket.

Eigen organisasjon

UFT meiner at..

1. Ungdommens fylkesutval skal vere organisert etter ein modell som fremjar effektivt arbeid både innanfor UFU og mot HFK.

a.	UFU skal fremje eit nært samarbeid med dei ulike avdelingane og utvala i Hordaland fylkeskommune.
b.	UFU skal sjå til at det er ein kontaktperson i utvalet til dei tre politiske utvala i HFK; utval for kultur, idrett og regional utvikling, utval for opplæring- og helse og utval for miljø og samferdsel.
c.	UFU skal sjå til at alle føler seg velkommen til utvalet og at alle har ein moglegheit til å fremje si meining.

2. Kvar kommune i Hordaland skal ha eit medverknadsorgan for ungdom, til dømes ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre, som skal ha medverknad på saker som vedgår ungdom og deira lokalmiljø.

a.	UFU skal hjelpe med oppretting og oppfølging av ungdomsråd i dei kommunane som ikkje har dette.
b.	UFU kan utarbeide og formidle ein brosjyre til hjelp i arbeidet i eit ungdomsråd/ungdommens kommunestyre.
c.	UFU skal ta seg tid til å reise til kommunar utan ungdomsråd for å hjelpe til i oppstartfasen. Kommunane skal vere informerte om denne moglegheita.
d.	UFU skal oppmode kommunar utan ungdomsråd til å ta del i årlige arrangement som UFT og nettverkssamling.

3. Medverknadsorgan for ungdom skal lovfestast på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå. Dei tre nivåa skal med utgangspunkt i ungdomsrådskanalen henge saman og byggje på kvarandre. Medverknadsorgana på fylkeskommunalt og nasjonalt nivå skal velje eit arbeidsutval som skal arbeide gjennom året. Retningslinjene skal utarbeidast i samarbeid med ungdom og gjennom desse organa skal ungdom ha reell innflytelse.

a.	UFU skal arbeide aktivt, saman med andre fylkeskommunale medverknadsorgan for ungdom, for å fremje saker.
b.	UFU vil vere ein bidragsytar for å vere med å utarbeide retningslinjer for medverknadsorgana.

- c. UFU skal vere ein aktiv pådrivar innan Arbeidsgruppe for oppretting av Nasjonalt ungdomsråd.
- d. UFU skal fremje meir politisk samarbeid mellom og innan i dei ulike medverknadsnivåa.

4. Ungdommens fylkesting og Ungdommens fylkesutval skal vere meir synleg blant ungdom og innanfor Hordaland fylkeskommune.

- a. UFU skal utarbeide ei betre heimeside med meir informasjon.
- b. UFU skal leggje ut minimum fire saker i månaden på Facebook eller Instagram .
- c. UFU skal utarbeide ein informasjonspakke for UFT som kan distribuerast på skular, arrangement, fylkeshuset, kulturmønstringa, osv.
- d. UFU skal ha minst seks saker i media i løpet av 2017.
- e. UFU skal presentere seg for politiske utval og avdelingar i HFK.
- f. UFU skal presentere seg og sakene til UFT på eit fylkesting og eit fylkesutval i løpet av 2017.
- g. UFU skal i særskilte tilfelle ha mandat til å publisere saker som UFT ikkje har presisert dersom dei er partipolitisk nøytrale.
- h. UFU skal arrangere debatt for ungdom i fylket

5. Samarbeid og dialog mellom Ungdommens fylkesutval og ungdomsråd/ungdommens kommunestyre er særst viktig.

- a. UFU skal arrangere ei nettverkssamling årleg over to dagar for ungdomsråd/ungdommens kommunestyre der hovudfokuset er på samarbeid og dialog både på tvers av råda og opp mot UFU.
- b. UFU kan arrangere ein dialogdag for ungdomsråd/ungdommens kommunestyre der dei presenterer seg for råda og forklarar kva UFU arbeider med.
- c. UFU skal fremje godt samarbeid og dialog mellom Ungdommens fylkesutval og ungdomsråd/ungdommens kommunestyre gjennom ein kontaktpersonordning.

Del 4: Utdjupingsdokument til Ungdommens planprogram

Formål

- 1.1 Ungdommens planprogram er Ungdommens fylkesting sitt øvste politiske dokument. Ungdommens planprogram inneheld sakane Ungdommens fylkesutval skal arbeide med det komande året etter at det er vedteke.
- 1.2 Oppstår det konflikt mellom Ungdommens planprogram og andre vedtak gjort i Ungdommens fylkesting eller Ungdommens fylkesutval, gjelder Ungdommens planprogram som Ungdommens fylkesting og Ungdommens fylkesutval sin politikk. Dette er i samsvar med vedtektene til Ungdommens fylkesting.

Visjon og verdiar

- 2.1 Del 1 av Ungdommens planprogram skal innehalde visjon og verdiar for Ungdommens fylkesting.
- 2.2 Visjonen for Ungdommens fylkesting skal vere framtidsretta og vise korleis det er ynskjelig at rolla til Ungdommens fylkesting skal vere.
- 2.3 Verdiane til Ungdommens fylkesting skal vere gode verdiar som fortel kva som vert verdsatt av Ungdommens fylkesting. Verdiane skal beskrive sjølve kjernen i organet og korleis det skal arbeide.

Mål og tiltak

- 3.1 Ungdommens planprogram skal vere delt opp i fire ansvarsområder; Utval for opplæring og helse, Utval for kultur, idrett og regional utvikling, Utval for miljø og samferdsel og Eigen organisasjon.
- 3.2 Del 2 av Ungdommens planprogram skal innehalde mål for perioden. Dette er overordna mål over kva ungdommen i fylket ynskjer å oppnå.
- 3.3 Del 3 av Ungdommens planprogram skal innehalde tiltak. Denne delen heng saman med måla for perioden, slik at alle tiltaka er underlagt eit mål. Tiltaka seier noko om kva Ungdommens fylkesutval konkret kan gjere for å oppnå måla for perioden.

Notat:

Opplæring og helse					
UFT meiner at..		Påbegynt	Ferdig	Blir ikkje gjort	Kommentar
1. Studierettleingstenesta og rådgjevingstenesta i fylket bør betrast gjennom mellom anna innføring av samkjørd studierettleingsteneste, anonym rådgjevarevaluering, og/eller ein rådgjevingsteneste der alle elevar vert kalla inn til rådgiving for vidare studieval.	UFU bør fremja eit forslag til Opplæringsavdelinga om at talet rådgivarar, samt deira stillingsprosent og tilgjengelegheit, skal reflektere talet elevar ved skulen dei er rådgivar på. Uavhengig av elevtalet bør skulane ha ein rådgivar med minimum 70% stilling. UFU skal og fremja eit forslag om dette i budsjettet for 2018.				
2. Det skal ikkje leggjast opp til utgifter for den enkelte elev i opplæringa som går utover det eit grunnstipend dekkjer.	UFU går imot kopi- og utskriftsavgift ved vidaregåande skular. UFU skal arbeide for at alt naudsynt skulemateriell vert dekkja av grunnstipendet.				Budsjett
3. Dersom det skal gjerast endringar i utdanningstilbodet må det gjerast på eit pedagogisk grunnlag, eller det må reflektere søkjartala ved det aktuelle studieprogrammet/studiestaden.	UFU skal arbeide for at dei vidaregåande skulane skal oppretthalde eit godt tilbod for ungdom i vidaregåande opplæring, med særskilt fokus på at distriktsskulane skal bestå.				
4. Fråfallet i den vidaregåande skulen skal vere mindre enn 15 prosent.	UFU skal arbeide for at tilbodet om innføringsklassar i den vidaregåande skulen skal dekkje behovet. UFU skal arbeide for at tilbod som Hyssingen Produksjonsskule skal bli meir synleg. UFU skal arbeide for at tilbod som Europeisk voluntørtjeneste skal bli meir synleg				Dette skal ikkje gjennomførast då Hyssingen Produksjonsskule
5. Fråværsreglementet skal praktiseras likt for alle elevar ved vidaregåande skular i Hordaland. Lovleg grunn for fråvær skal vere rimeleg i samband med elevane sin kvardag.	UFU skal arbeide for å auka fråværsrensa for ugyldig fråvær i vidaregåande skule. UFU ynskjer å auka grensa på politisk fråvær.				
6. Tannhelsetenesta skal vere god og rimeleg for ungdom i fylket.	UFU skal arbeide for at bruk av tannhelsetenestene ikkje skal medføre store ulemper for ungdom i fylket, slik som til dømes lang reisetid og høge prisar. UFU skal arbeide for at endringar i klinikkstruktur skal skje på et grunnlag som betrar tilbodet for ungdom. UFU skal arbeide for å utvide gratis tannhelseteneste ut året ein fyller 20 år, og utvide rabattordninga til fylte 25 år.				Budsjett
7. Dei vidaregåande skulane i fylket skal leggje til rette for sunne matvanar blant ungdom.	UFU skal gå i dialog med opplæringsavdelinga og samarbeide for meir berekraftig og sunnare mat i kantinene ved vidaregåande skular i Hordaland. UFU skal aktivt arbeide for at sunnare mat er et punkt i folkehelseplanen når den kjem på rullering. UFU skal arbeide for meir frukt og vegetarmat i den vidaregåande skulen.				
8. God psykisk helse skal fremjast og setjast fokus på blant ungdom.	UFU skal aktivt arbeide for at det skal gis fleire midlar til helsesøsterordninga, skulepsykologar, og miljøterapeutar. Det skal vere ein helsearbeidar tilgjengelig på skulen kvar dag. UFU skal arbeide for at deler av midlane som gis helsesøstrer, skulepsykologar og miljøterapeut skal øyremerkast til førebyggjande tiltak. UFU skal arbeide for at det skal fastsettas at alle helsesøstrer skal ha minst 2 årlege samtalar/presentasjonar for elevar der det blir gjennomgått tiltak som enkeltungdom kan gjere for å betre eigen helse. UFU skal arbeide for at det skal opplysast om den psykiske helsa til lhbt-ungdom, og ha eit fokus på å fremje god psykisk helse blant denne gruppa.				
9. Det bør leggjast betre til rette for alternativ undervisning i dei vidaregåande skulane i fylket.	UFU skal arbeide for fleksibel studietid på fleire skular enn Amalie Skram vidaregåande skule og Olsvikåsen vidaregåande skule.				
10. Seksualundervisninga i den vidaregåande skule må betrast.	UFU skal arbeide for meir seksualundervisning i den vidaregåande skule. UFU skal arbeide for ein meir omfattande seksualundervisning, der ein har fokus på inkludering, kunnskap, beitre helse og ulike legningar. UFU skal arbeide for at seksualundervisninga ved alle vidaregåande skular i fylket skal gjennomførast av helsesøster eller anna helsefagleg personell.				
11. Ein skal arbeide for betre integrering på vidaregåande skular.	UFU skal arbeide for hyppigare norskkurs for minoritetsspråklege vidaregåande skule elevar, slik at fleire ungdommar med flyktning- og asylbakgrunn har betre moglegheit til å byrje tidleg med utdanninga. UFU skal arbeide for at det innførast ein obligatorisk dag, på tvers av klasser og linjer, der ein arbeider for å bli betre kjent. Dette for å betre inkludering i skolen.				

12. Det skal opprettast fleire og betre lærlingplassar i Hordaland.

UFU skal arbeide for at det opprettast fleire lærlingplasser i Hordaland

Kultur, idrett og regional utvikling					
UFT meiner at..		Påbegynt	Ferdig	Blir ikkje gjort	Kommentar
1. Folkehelse er eit viktig aspekt for unge, og UFT ynskjer å bidra til at folkehelsearbeidet i fylket får innspel frå ungdom sine perspektiv.	UFU skal føreslå førebyggjande tiltak mot rusmisbruk blant unge i fylket til folkehelseplanen.				
	UFU skal føreslå til folkehelseplanen at alle vidaregåande skular skal tilby eit sunt mat- og drikketilbod.				
	UFU skal føreslå til folkehelseplanen at alle vidaregåande skular i fylket blir pålagt å utarbeide ein plan mot mobbing, i samarbeid med skulen sine elevar og mobbeombodet i Hordaland.				
	UFU skal aktivt arbeide for å få hjartestartarar ved alle vidaregåande skular i Hordaland gjennom mellom anna dialog med Raude Krossen.				
	UFU skal arbeide for å få foredrag mot rusmisbruk av tidlegare rusmisbrukarar tilpassa vidaregåande elevar.				
	UFU skal arbeide for at fylkeskommunen skal lage fleire idrettsarenaer som «Turnkassen» og «Fysak».				
2. Kulturtilbodet til ungdom skal halde fram og forbeholdt.	UFU skal arbeide for at kulturavdelinga opprette ein kultur-app for ungdom.				
	UFU skal arbeide for at det blir fleire kulturtilbod i den vidaregåande skulen.				
	UFU skal samarbeide med fylkeskommunen om å utvide opningstider på museum i Hordaland.				
3. Fylkesbiblioteket og bibliotek ved vidaregåande skular i fylket skal bli meir attraktive for ungdom.	UFU bør samarbeide med fylkesbibliotekaren for å fremje meir ungdomsvenlege bibliotek. Døme på eit slik tiltak er U-ROM på Bergen Offentlige bibliotek.				
	UFU bør arbeide for at biblioteka blir meir tilpassa ungdom, særskilt ungdom som treng ressursar som grupperom til skulearbeid.				
	UFU skal arbeide for å utvide opningstider på fylkesbibliotek tilpassa ungdom.				
4. Offentlege bygg skal bli lettare tilgjengeleg for utlån, særleg fleire opne idrettsfasilitetar og fleire gratis øvingslokalar for utvikling av musikkmiljøet.	UFU skal arbeide for at fylkeskommunen skal gjere det lettare for ungdom å vite om og få informasjon om opne idrettsfasilitetar.				
	UFU skal arbeide for å oppretthalde posten i budsjettet til dette.				
5. Arrangement tilpassa ungdom skal framhevas og forbeholdt.	UFU skal oppretthalda samarbeidet med UKM.				
	UFU skal delta på kulturelle arrangement og hendingar				

Miljø og samferdsel					
UFT meiner at..		Påbegynt	Ferdig	Blir ikkje gjort	Kommentar
1. Hordaland fylkeskommune må arbeide for å gjere kollektivtransport meir attraktiv for ungdom.	UFT meiner at prisen på ungdomskort ikkje bør overskride 45% av pris for periodeskyss for vaksne per måned.				
	UFU skal arbeide for at det skal vere studentrabatt på all kollektivtransport i fylket, samt at den skal gjelde uavhengig av reisetid og reiselengde.				
	UFU skal arbeide for likestilling av honnør og studentrabatt på all kollektivtransport i fylket				
	UFU skal arbeide for at det skal utformast ein ny Skyss-app med alle funksjonane til dei noverande appane samla.				
	UFU skal arbeida for å senka aldersgrensa på ungdomskortet.				
2. Kollektivtilbodet i Hordaland bør utbetrast. Bussavgangane bør verte betre tilpassa skuletidene.	UFU skal be om ein orientering frå Samferdselsavdelinga angående korleis avgangar er tilpassa skuletidene og korleis korrespondansen mellom avgangar leggjast opp.				
	UFU kan samarbeide med ungdomsråd og fylkeskommunen om utbetring av kollektivtransportavgangar i fylket.				
	UFU skal arbeide for at nattbuss tilbodet i fylket skal både betrast og oppretthaldas, særskilt i distrikta.				
3. Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å betre trafikkisringa for ungdom.	UFU skal be om ein orientering frå Samferdselsavdelinga angående trafikkisring for ungdom.				
	UFU skal halde seg orientert om sakar i Fylkestrafikkisringsutval i Hordaland og fremje sakar ved trong.				
	UFU skal arbeide for at trafikkisring på E16 skal prioriterast.				
	UFU skal arbeida med trafikkisring på fylkesveg 541, serleg strekninga før Langevåg fejekai.				
4. Ungdommens fylkesutval skal vere ein aktiv pådrivar innanfor klima-, energi- og miljøpolitikk i Hordaland fylkeskommune.	UFU skal kome med uttale til Klimaplanen når den rullerast kvart år.				
	UFU skal vere ein aktiv deltakar i Klimarådet.				
	UFU skal arbeide for meir miljøvenlege fylkeskommunale bygg, med særleg fokus på vidaregåande skular				
	UFU skal arbeide for kjøttfri-måndag ved alle fylkeskommunale bygg i Hordaland				
	UFU skal arbeide for fleire elbil-ladestasjonar ved fylkeskommunale bygg				
	UFU skal vere aktiv pådrivar for avfallsortering på fylkeskommunale bygg, særskilt vidaregåande skular.				
	UFU skal bidra og arbeide for papirreduksjon i fylkeskommunen				
	UFU skal vere ein aktiv pådrivar for biodiesel på bussar i fylkeskommunen				
	UFU skal samarbeide med miljøorganisasjonar som Natur og Ungdom, Changemaker og Framtiden i våre hender.				
	UFU skal arbeide for ein betre miljøsertifiseringsordning på vidaregåande skule enn miljøfyrtårn.				
	UFU går imot store naturinngrep som følgjer av næringsverksemd i Hordaland.				
	UFU skal arbeide for tog mellom Bergen og Stavanger.				
UFU skal vera ein aktiv pådrivar for utbygging av hydrogenstasjonar i fylket.					

Eigen organisasjon					
UFT meiner at..		Påbegynt	Ferdig	Blir ikkje gjort	Kommentar
1. Ungdommens fylkesutval skal vere organisert etter ein modell som fremjar effektivt arbeid både innanfor UFU og mot HFK.	UFU skal fremje eit nært samarbeid med dei ulike avdelingane og utvala i Hordaland fylkeskommune. UFU skal sjå til at det er ein kontaktperson i utvalet til dei tre politiske utvala i HFK; utval for kultur, idrett og regional utvikling, utval for opplæring- og helse og utval for miljø og samferdse. UFU skal sjå til at alle føler seg velkommen til utvalet og at alle har ein moglegheit til å fremje si mening.				
2. Kvar kommune i Hordaland skal ha eit medverknadsorgan for ungdom, til dømes ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre, som skal ha medverknad på saker som vedgår ungdom og deira lokalmiljø.	UFU skal hjelpe med oppretting og oppfølging av ungdomsråd i dei kommunane som ikkje har dette. UFU kan utarbeide og formidle ein brosjyre til hjelp i arbeidet i eit ungdomsråd/ungdommens kommunestyre. UFU skal ta seg tid til å reise til kommunar utan ungdomsråd for å hjelpe til i oppstartfasen. Kommunane skal vere informerte om denne moglegheita. UFU skal oppmøde kommunar utan ungdomsråd til å ta del i årlige arrangement som UFT og nettverksamling.				
3. Medverknadsorgan for ungdom skal lovfestast på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå. Dei tre nivåa skal med utgangspunkt i ungdomsrådskanalen henge saman og byggje på kvarandre. Medverknadsorgana på fylkeskommunalt og nasjonalt nivå skal velje eit arbeidsutval som skal arbeide gjennom året. Retningslinjene skal utarbeidast i samarbeid med ungdom og gjennom desse organa skal ungdom ha reell innflytelse.	UFU skal arbeide aktivt, saman med andre fylkeskommunale medverknadsorgan for ungdom, for å fremje saker. UFU vil vere ein bidragsytar for å vere med å utarbeide retningslinjer for medverknadsorgana. UFU skal vere ein aktiv pådrivar innan Arbeidsgruppe for oppretting av Nasjonalt ungdomsråd. UFU skal fremje meir politisk samarbeid mellom og innan i dei ulike medverknadsnivåa.				
4. Ungdommens fylkesting og Ungdommens fylkesutval skal vere meir synleg blant ungdom og innanfor Hordaland fylkeskommune.	UFU skal utarbeide ei betre heimeside med meir informasjon. UFU skal leggje ut minimum fire saker i månaden på Facebook eller Instagram . UFU skal utarbeide ein informasjonspakke for UFT som kan distribuerast på skular, arrangement, fylkeshuset, kulturmenstringa, osv. UFU skal ha minst seks saker i media i løpet av 2017. UFU skal presentere seg for politiske utval og avdelingar i HFK. UFU skal presentere seg og sakene til UFT på eit fylkesting og eit fylkesutval i løpet av 2017. UFU skal i særskilte tilfelle ha mandat til å publisere saker som UFT ikkje har presisert dersom dei er partipolitisk nøytrale. UFU skal arrangere debatt for ungdom i fylket				
5. Samarbeid og dialog mellom Ungdommens fylkesutval og ungdomsråd/ungdommenskommunestyre er særskilt viktig.	UFU skal arrangere ei nettverkssamling årleg over to dagar for ungdomsråd/ungdommens kommunestyre der hovudfokuset er på samarbeid og dialog både på tvers av råda og opp mot UFU. UFU kan arrangere ein dialogdag for ungdomsråd/ungdommens kommunestyre der dei presenterer seg for råda og forklarar kva UFU arbeider med. UFU skal fremje godt samarbeid og dialog mellom Ungdommens fylkesutval og ungdomsråd/ungdommens kommunestyre gjennom ein kontaktpersonordning.				

PS 61/17 Ymse